Dmitri Ivanov: Tal på Hiroshimadagen 2020

Datum
6 augusti 2020

Plats
Lund

Först av allt vill jag tacka er som kommit hit idag. Ni ska ha ett tack inte för något ni gjort eller
åstadkommit utan för något som jag innerligt hoppas vi tillsammans tar med oss in i
framtiden. Ett tack i förskott för att vi tillsammans fortsätter arbeta för fred och avmilitarisering och ett tack för att de som lidit och berövats sina eller anhörigas liv innan oss
inte blir bortglömda.

6e augusti 2020. 75 år sedan katastrofen i Hiroshima. Dagens datum är en av många
sorgedagar som andra världskriget förbannat oss med. Oskiljbart från detta krig är även
Förintelsen och morden på judar, romer och andra människor med grund i deras etnicitet,
sexuella läggning eller funktionalitet.

Övergreppet och katastrofen som inträffade detta datum för 75 år sedan skiljer sig i viss mån
på så sätt att dödandet var urskillningslöst. Över hundra tusen människor blev berövade sina
liv inom loppet av sekunder, timmar och dagar, de flesta av dem omedelbart. De som
överlevde fick ärr för livet och fick och får fortfarande utstå diskriminering.
Varenda människa i Lunds kommun död innan någon ens vet vad som har hänt... Skulle dödandet fortsätta i samma takt som den dagen i Hiroshima skulle det inte finnas en enda människa vid liv på planeten idag. Alla skulle för länge sedan varit borta.

Att sätta siffror på antalet döda är viktigt, men siffror och människor är olika

ting. Den 6
augusti 1945 dog barn och föräldrar, lärare, vårdbiträden och mekaniker, soldater och
fredsaktivister. Personen dog som kanske skulle målat akvarell, rått bot på cancer eller varit
en älskad livspartner till någon i detta rum. Personen dog tillsammans med hemlösa katten
hen tog hand om. Personen dog som var någons bror eller syster. Personen dog som
annars skulle levat.

Det är upp till oss att göra vad som krävs för att detta aldrig inträffar igen. Idag, kanske mer
än någonsin är mina tankar med dem som är borta och de som blev kvar.

Om det finns något fysiskt objekt som förkroppsligar motsatsen till liv och kärlek i denna
värld så är det kärnvapen.

Ibland kanske det känns som att kärnvapenfrågan är långt borta från Lunds gator och torg.
Men även här sätter vapnen sina spår. Kanske är jag en av många levande exempel på
detta. Cirka ett decennium efter bombningarna i Japan kom min mormors 23-åriga bror till
Moskva mitt i sin obligatoriska militärtjänstgöring. Han var sjuk. Det dröjde inte länge innan
han diagnostiserades med leukemi och hastigt avled. Jurij var en mörkhårig och brunögd
ung man med brinnande intresse för radioteknik, en älskad bror och son vars död för alltid
lämnade ett sår i min mors familj. Kanske var han stationerad nära en kärnvapentestzon
eller i en anläggning som hanterade radioaktiva material. Kanske var orsaken bakom
sjukdomen helt annan, det kommer vi aldrig få veta. Efter att ha undvikit samma
obligatoriska militärtjänst i 10 år kunde jag förra sommaren återigen besöka

hans gravplats i
utkanten av Moskva. Snart därefter, i augusti förra året miste flera människor livet i mitt
födelseland i samband med vapentester och radioaktivitet kopplade till kärnvapen.

Det är med en stor sorg jag konstaterar att personer vid makten i Ryssland bryr sig lika lite
om människors liv i landet som utanför och väljer att fortsatt inneha och utveckla kärnvapen.
Mitt nya hemland, Sverige, har kommit längre och lyckats avsluta sitt kärnvapenprogram
som höll på fram till tidigt sjuttiotal, men ändå når vi inte hela vägen fram.

Senast i juni genomfördes en omfattande militärövning i södra och sydöstra Östersjön.
Baltops, som övningen heter inkluderade bland annat B52-bombplan, särskilt gjorda för att
kunna bära kärnvapen. Att Sverige inte bara deltog i övningen utan också godkände att den
skulle ta plats utanför Skånes kust signalerar internationellt att vi inte tydligt tar avstånd från
kärnvapen. Deltagandet visar att militarism fortfarande prioriteras högt - samtidigt som
Covid-19 epidemin råder, mänsklig säkerhet brister samt våld i nära relationer ökar. Slutligen
innebär deltagandet i övningen ytterligare ett steg i det moderna kalla krig som utgör ett
hinder för både Ryssland och NATO att rusta ner, inte minst när det kommer till kärnvapen.
Idag har Sverige även ett värdlandsavtal med NATO som kan få till följd att kärnvapen
placeras på svensk mark.

Annat exempel på brist i Sveriges ställningstaganden kring kärnvapen är att landet inte
signerat TPNW, ett FN-avtal som är förkortning för Treaty on the Prohibition of Nuclear

Weapons och som skulle innebära att FN inför ett förbud som förbjuder bland annat
utveckling, förvaring, transport, användning och hot om användning av kärnvapen. Avtalet är
första av sitt slag och är juridiskt bindande. För att det ska träda i kraft krävs att det
ratificeras av 50 medlemsstater. 40 länder har hittills ratificerat och signerat, senast
Botswana den 15 juli detta år, samtidigt förblir Sverige tyst i frågan.

Det är hög tid att Sverige lyssnar på Hiroshima och Nagasaki - överlevarnas röster och på
den breda opinionen mot kärnvapen. I en SIFO-undersökning från 2018 sade sig hela 85%
av alla tillfrågade vara för en ratificering av FN-avtalet.

ICANs, International Campaign to Abolish Nuclear Weapons, mottagande av Nobels
fredspris 2017 är också något som tydligt talar om att tiden för ett internationellt
kärnvapenförbud är nu. Organisationen ser att verkställande av TPNW är av högsta vikt i
kampen mot kärnvapen.

Och varifrån kommer förändringen om inte från människor och deras lokala demokratier?
ICAN, International Campaign to Abolish Nuclear Weapons genomför under senare tid en
kampanj vid namn “ICAN Cities Appeal” som innebär att enskilda städer kan ansluta sig till
en uppmaning gentemot sina respektive nationer gällande att ratificera FNs kärnvapenförbud. Precis som med Hiroshima och Nagasaki utgör städer ett primärt mål för
kärnvapenattacker och är även ofta de demokratiska instanser som är närmast människorna
och gräsrötterna. Att medvetenheten om och trycket att avskaffa kärnvapen nationellt och
internationellt kommer från just städer är således naturligt. Bland en lång lista

av städer har
Washington D.C., Los Angeles, Barcelona, Berlin, Vancouver, Edinburgh, Oslo, Kannur i
Indien samt Hiroshima och Nagasaki anslutit sig till kampanjen. Det vill säga även städer i
nationer som innehar kärnvapen eller är med i NATO. Tyvärr har ingen stad i Sverige ännu
anslutit sig till kampanjen.

I Lund har Annika Nilsson i samarbete med Svenska Freds i Lund och Malmö nyligen tagit
en motion till kommunfullmäktige gällande frågan om att Lunds kommun ansluter sig till
ICAN:s Cities Appeal. Tyvärr röstades motionen ner med 19 röster mot 14. Argumentationen
emot tar olika former, men kretsar ofta kring att kommunerna inte bör lägga sig i nationell
politik. Min uppfattning är att vi som stad och kommun måste kunna få lov att ta ställning i en
så viktig fråga som berör oss alla.

Motsvarande motion har lagts i Göteborg och väntar på att behandlas i kommunfullmäktige,
liknande situation råder även i Malmö. Skulle utfallet bli positivt i någon av städerna är det ett
stort och viktigt steg i processen att få Sverige att bryta tystnaden och ratificera FNs avtal.
Ett annat exempel på pågående lokalt politisk arbete är Monica Molins motion inlämnad till
sitt partis distriktskongress som hålls den 29e augusti.

Med andra ord pågår det politiskt arbete i frågan om att ansluta städer till ICAN:s Cities
Appeal, även om en bredare enighet och samsyn bland partierna hade påskyndat processen
markant. Initiativ gällande kärnvapennedrustning och förbud är av stor vikt oavsett vilket håll
ideerna kommer ifrån.

Att lyssna på Hiroshimaöverlevarnas röster och stödja ICANs initiativ för för fred och en värld
utan kärnvapen kan låta självklart. Ändå tar svenska städer och landet själv inte ställning för
att ratificera FN-avtalet. Allt som allt finns det ingen annan väg framåt än att fortsätta arbetet.
Sakta men säkert närmar vi oss nu de 50 länder som behövs för att avtalet ska börja gälla.
Därefter fortsätter arbetet på en internationell nivå och med helt nya förutsättningar att
lyckas. Det skulle vara en stor sorg om inte Sverige aktivt deltog i detta arbete, eller ännu
värre, tog motsatta direkta eller indirekta ställningstagandet gällande innehav och utveckling
av kärnvapen.

Ibland kräver inte ställningstaganden mycket mer än mod och välvilja. Sådant är fallet med
FN-avtalet som utgör en tydlig riktlinje för världens länder att agera efter.
Det är enkelt. Det som hände för 75 år sedan i Hiroshima och Nagasaki får aldrig upprepas
igen.

Källa
Manuskript hämtat från svenskafreds.blogspot.se (2026-10-04)

Taggar
Fredsrörelsen

URI
https://www.svenskatal.se/tale/dmitri-ivanov-tal-pa-hiroshimadagen-2020